BIJLAGE 1a Collegevoorstel 910362 Eén Omgevingsdienst Utrecht

Samenvatting : De meerwaarde en uitdagingen van Eén Omgevingsdienst Utrecht :

1.Borgen van de kwaliteit van de leefomgeving

De nieuwe dienst biedt een betere borging en waar mogelijk verbetering) van de kwaliteit van de leefomgeving in de hele provincie Utrecht. Een hogere kwaliteit, snelheid en continuïteit ontstaat door een betere invulling van (specialistische) functies. Er kan beter ingespeeld kan worden op calamiteiten. Ook ontstaat kwaliteit door heldere en eenvormige processen. Er kan op deze schaal slimmer worden omgegaan met informatievoorziening. Daardoor is het mogelijk onder alle omstandigheden transparant te werken en een constante kwaliteit te bieden. De mogelijkheid om snel en uniform te reageren binnen de hele provincie draagt in belangrijke mate bij aan een gelijk speelveld voor inwoners en bedrijven. Lokaal maatwerk blijft daarbij voor de deelnemers mogelijk. De ambities van de Omgevingsdienst Utrecht zorgen ervoor dat de provincie en gemeenten in Utrecht een omgevingsdienst hebben die voldoet aan de landelijke eisen voor robuustheid.

2.Realiseren geografische samenhang en betere samenwerking

In de provincie Utrecht werken op nu nog twee omgevingsdiensten; de ODRU en RUD Utrecht. Daarbij sluit de logica van de geografische werkgebieden eigenlijk nergens echt goed op aan. Er is bijvoorbeeld geen sprake van een indeling in stedelijk-landelijk of bijvoorbeeld naar de gekende regio’s. Met de oprichting van de Omgevingsdienst Utrecht worden bedrijven en inwoners beter bediend vanuit principe van één overheid:
-bedrijven die nu met twee diensten te maken hebben, krijgen nog maar met één organisatie te maken;
-Inwoners met vragen of klachten krijgen meer duidelijkheid;
-Samenwerkingspartners als OM, VR, GGD en provincie krijgen te maken met één omgevingsdienst.

3.Creëren stevige basis voor toenemende (complexere) vragen van deelnemers

Door de toename van de bevolking en de economische groei in de provincie Utrecht neemt ook het belang van de kwaliteit van de leefomgeving toe. Die kwaliteit komt steeds meer onder druk te staan en ook de regeldruk neemt toe. De rol van de omgevingsdiensten als “hoeders van de leefomgeving” wordt hierdoor de komende jaren alleen maar belangrijker. Dat vraagt om investeringen in kennis en kunde op uiteenlopende specialistische werkgebieden. Hierbij kan het gaan om:
-Toenemende vraag van deelnemers naar advisering over beleid; meer en nieuwe thema’s, die een meer integrale, kennisintensieve aanpak en oplossing vragen;
-Integrale en complexe (gebieds)opgaven binnen de kaders van de Omgevingswet;
-Het toenemende belang van data(analyse) t.b.v. beleid en beheer;
-Ondersteuning en advies bij complexe (ruimtelijke gemeentelijke/provinciale) ontwikkelopgaven;
-Noodzakelijke, snelle bijdragen vanuit kleine (specialistische) functies op het gebied van bijvoorbeeld bodem, geluid, energie etc.;
-De levering van de juiste stuur- en verantwoordingsinformatie (inzicht in; wat is er bereikt);
-Behoefte aan lokale ervaring en kennis in combinatie met een diepgaande kennis van landelijke en langlopende ontwikkelingen;
-Behoefte aan een kennisplatform waar deelnemers en omgevingsdienst kennis en ervaring kunnen uitwisselen als het gaat om de leefomgeving;
-Een krachtige speler die op landelijk niveau gesprekspartner is en voor het werkgebied de belangrijkste thema’s kan agenderen en adresseren.

4.Versterken positie arbeidsmarkt

De hiervoor genoemde punten zijn op het niveau van de huidige twee organisatie moeilijk of tegen hoge kosten te organiseren. Soms zijn ze zelfs helemaal niet te organiseren omdat deze functies op een kleinere schaal niet aantrekkelijk genoeg zijn voor de echte specialisten. Aan de ene kant gaat het dus om noodzakelijke kwaliteit in de dienstverlening en een efficiënte bedrijfsvoering en aan de andere kant om de aantrekkelijkheid op de arbeidsmarkt. Op de schaal van de Omgevingsdienst Utrecht (als derde dienst van Nederland) zijn kwaliteit, efficiency en aantrekkelijk werkgeverschap goed te realiseren.

5.Bieden breed palet in taken/dienstverlening

De takenpakketten van de ODRU en RUD Utrecht verschillen. Als deze takenpakketten worden samengebracht in de Omgevingsdienst Utrecht biedt dit de deelnemers (misschien niet direct, maar wel op termijn) de mogelijkheid om meer taken bij de omgevingsdienst onder te brengen. De nieuwe Omgevingsdienst.
Utrecht biedt daarnaast ook direct de kans om tot een meer éénvormig takenpakket te komen. Dit biedt de nieuwe Omgevingsdienst de mogelijkheden om efficiënt en transparant te werken.

Uitdagingen en Kansen

Naast de voordelen en kansen zijn er ook uitdagingen voor organisatie en deelnemers:

6.Adaptief organiseren in een complexe omgeving

De ontwikkeling van één nieuwe Omgevingsdienst Utrecht op zich is al een complexe opgave; 27 deelnemers zullen gezamenlijk de verantwoordelijkheid moeten gaan nemen voor een dienst die enerzijds op maat een belangrijke bijdrage levert aan de realisatie van lokale opgaven en anderzijds ook een taak heeft om te zorgen voor een gelijk speelveld voor inwoners en bedrijven. Deelnemers zullen (als eigenaren) een gezamenlijke koers moeten ontwikkelen voor de nieuwe dienst. Ook is er veel onzekerheid bij de deelnemers over hun financiële ruimte vanaf 2026. De verwachting is dat de deelnemers (maar ook niet allemaal) zullen moeten bezuinigen en dat er keuzes gemaakt zullen moeten worden om tot een sluitend financieel perspectief te komen. Dat kan iets betekenen voor de ambities van de deelnemers ten aanzien van het takenpakket en de kwaliteit die ze bij een omgevingsdienst willen en kunnen afnemen. Ook is nog niet duidelijk wat het landelijk beleid zal worden en wat kan worden verwacht van het ministerie I&W.

De Omgevingsdienst Utrecht moet in staat zijn om de 27 deelnemers op maat te bedienen en tegelijk te borgen dat de uitvoering van het takenpakket bij alle deelnemers aan de vereisten voldoet. De deelnemers hebben hierin een eigen opgave. Zij moeten op basis van wederzijds begrip een duidelijke en gezamenlijke koers uitzetten ten aanzien van de ambities voor de Omgevingsdienst Utrecht. Uiteraard zal de dienst dit proces faciliteren.

De organisatie van de Omgevingsdienst Utrecht moet zelf een goede balans aanbrengen in de schaalbaarheid van de activiteiten. Enerzijds is het belangrijk te werken met een vast team van professionals (eigen personeel), anderzijds moet er voldoende flexibiliteit in de organisatie zijn om soepel in te kunnen spelen op het wegvallen van uren, maar ook op onverwacht meerwerk.

Tenslotte zal ook de informatievoorziening (data-gedreven werken) een belangrijke waarde worden in de toekomst. Die informatievoorziening is essentieel voor bedrijven, inwoners en de maatschappij als geheel. Ook de eisen van de deelnemers nemen toe voor wat betreft sturings- en verantwoordingsinformatie. Om het werk van de dienst uit te kunnen voeren zijn data-gedreven analyses essentieel. Ook dit vraagt een andere manier van werken en organiseren. In fase 2, de inrichting, moet een organisatie ontstaan die beter in staat is om het hoofd te bieden aan deze complexe context.